

PIETER VERKADE: 'BEZOEKERSCENTRUM DE VEENWEIDEN IS HET LAATSTE ÉN LEUKSTE PROJECT VAN MIJN ARCHITECTENBUREAU'

ZOALS DESTIJD GEBRUIKELIJK, WERD DE BEROEPSKEUZE VAN PIETER VERKADE INGEGEVEN DOOR HET WERK WAT ZIJN VADER DEED. ZODOENDE WERD HIJ VIJFTIG JAAR GELEDEN TIMMERMAN; ECHTER NIET VOOR LANG. ZIJN OVERSTAP NAAR DE ARCHITECTENBRANCHE BLEEK EEN PRIMA 'TWEDE KEUS'. NA DERTIG JAAR EEN EIGEN ARCHITECTENBUREAU TE HEBBEN GEHAD, IS DE ALPHENSE ONDERNEMER SINDS DECEMBER 2007 MET PENSIOEN. HET LAATSTE PROJECT VAN ZIJN ARCHITECTENBUREAU, BEZOEKERSCENTRUM DE VEENWEIDEN, MAAKT HIJ SINDSDIEN - MET VEEL PLEZIER - ALS VRIJWILLIGER AF.

Door Jolanda van Luinen

OVER WERKERVARING

Van uw familie werkte niet alleen uw vader in de bouw, toch?

„Dat klopt. Ik kom uit een familie van ambachtslieden, die werkzaam waren in de aannemerij en scheepsbouw. Het was daardoor min of meer een uitgemakte zaak dat ik een opleiding voor timmerman in de bouw zou volgen. Na mijn opleiding ben ik op 1 juni 1958 in het familiebedrijf, aannemersbedrijf P. Vonk en Zn., gaan werken. Maar als 15-jarige viel het vak me te zwaar. Ik merkte dat ik het leuker vond om de tekeningen te maken dan om zelf te bouwen. Mijn vader zorgde er toen voor dat ik op mijn 17de plaats kon nemen achter de tekentafel van het Alphense architectenbureau Joh. Visser. Daarnaast studeerde ik 's avonds in Leiden Bouwkunde, op MTS en HTS niveau. In totaal - met mijn diensttijd ertussen - heb ik hier tien jaar over gedaan. De avondschoon vond ik perfect. We kregen in heel kleine klasjes les van vakmensen uit de praktijk. En omdat iedereen er een baan naast had, leerde je ook van elkaars werkgebied. In het begin hadden we vier avonden per week les. Om tien uur was ik pas weer thuis. In mijn verkeringstijd ging ik vanaf het station nog even langs bij mijn (toekomstige) vrouw. Al met al een best heftige tijd, maar ik wist waarvoor ik het deed.”

Kon u na het afronden van uw studie direct een eigen bedrijf beginnen?

„Nee, zo makkelijk gaat dat niet. Om als architect zelfstandig aan de slag te kunnen, moet je een goed netwerk en een gevulde portfolio hebben. Dat heb je niet direct. Om meer werkervaring op te doen ging ik toen aan de slag bij het ontwerpteam van Heineken in Rotterdam. Doordat ik niet meer in de regio werkte, kon ik gerust als freelancer opdrachten uit Alphen aannemen, zonder beunhaas genoemd te worden.” „Na twee jaar bij Heineken gewerkt te hebben - ik maakte er veel ontwerpen en presentatieboeken voor beleggers en gemeenten - miste ik het architectenbureau, de contacten met de bouw en het feit dat je geen eindresultaat zag. Dus ben ik overstapt naar architectenbureau Stroek in Oude Wetering, waar ik als 'chef de bureau' gedurende acht jaar ontwerpen maakte voor utiliteitsbouw, recreatieverblijven en villa's. Een van mijn paradepaardjes was het Leidse project Merenwijk I.”

Pieter Verkade in het bezoekerscentrum De Veenweiden - bij het laatste project van zijn architectenbureau - waar hij zich tegenwoordig als vrijwilliger voor inzet.

Foto: Wil Kokelaar

„Op 1 december 1977 was voor mij de tijd rijp om een eigen architectenbureau te starten. In eerste instantie vanuit huis, maar doordat ik al twaalf jaar bekendheid had als freelancer, kon ik al gauw in mijn eentje de opdrachten niet meer aan. Binnen twee jaar hadden mijn vrouw en ik vier medewerkers en verhuisde ons bedrijf naar de Hooftstraat. De zaken liepen goed, maar zelf was ik alleen nog bezig met het bezoeken van bouwvergaderingen, en het controleren en corrigeren van tekeningen. Aan het eigenlijke ontwerpen kwam ik niet meer toe. Vele jaren ging ik na het avondeten terug naar kantoor om daar te werken tot middernacht. En dat terwijl ik een ochtendmens ben. Tijdens de recessie in de bouw - begin jaren '80 - had ik slechts werk voor twee mensen. Daar hoef je natuurlijk geen kantoor voor te huren. Samen met een stagiair heb ik toen kantoorruimte aan huis gemaakt. In de zomermaanden zat ik daar vaak om zes uur 's morgens al werk voor te bereiden. Geweldig, als je zo het daglicht volop kunt benutten. 's Avonds en in de weekenden werken hoefde toen niet meer.”

OVER EEN VOORTREKKERSROL

Wat is het meest kenmerkende van een Pieter Verkade-ontwerp?

„Dat dateert al van de jaren '60: bouwen met kant-en-klare elementen. Want waarom zou je geen gebruik maken van iets wat er al is? Een voorbeeldje: een schuin raam is onhandig in de productie, bij het plaatsen en om er passende gordijnen voor te krijgen. Waarom zou je dan een schuin raam in je ontwerp tekenen als de industrie

een ruime variatie heeft aan standaard kozijnen? Toen ik dat besepte, vond ik het steeds meer een uitdaging om te bouwen met kant-en-klare elementen, die op de bouwplaats snel gemonteerd konden worden. Dit zorgde voor betere werkomstandigheden voor de timmerlieden, want het meest werk konden ze in de fabriek - dus zonder last van weersinvloeden - uitvoeren. Het is alsof je iets bouwt met je mecano-doos; dat gaf mij vroeger al een kick. Het ontwerpen met standaard elementen noem ik 'Het Andere Bouwen'. Diverse door mij ontworpen projecten zijn daar voorbeelden van; ook het in aanbouw zijnde bezoekerscentrum De Veenweiden.”

„Begin jaren '80 ben ik op studiereis naar Canada geweest, om te zien wat de mogelijkheden waren van houtskelbouw. Die reis is een van de hoogtepunten geweest in mijn werkzame leven. Hierna is het woningproject aan de Eikenhorst tot stand gekomen. Met de houtskelbouw heb ik in Alphen een voortrekkersrol vervuld. Naar aanleiding daarvan werd ik geselecteerd om in Hoofddorp voor een cascovereniging 54 stuks 2-onder-1-kap woningen te ontwerpen, in twee prijsklassen. De vereniging wilde geen standaard huizen en houtskelbouw leent zich uitstekend voor het maken van verschillende indelingen. Uiteindelijk had ik voor de toekomstige bewoners in totaal wel vijftig varianten getekend waar - afhankelijk van het type woning - uit gekozen kon worden. Dat was destijds een van mijn mooiste projecten.”

OVER VEENWEIDEN

U bent met pensioen gegaan, ter-

wijl uw laatste project nog niet af was. Hoe zit dat?

„Op de dag dat het architectenbureau dertig jaar bestond - 1 december vorig jaar - ben ik met het bureau gestopt. Op dat moment waren alle tekeningen voor bezoekerscentrum De Veenweiden gereed. Thans is de bouw van dit milieuvriendelijke pand - waarvan het IVN de grootste gebruiker wordt - in uitvoering. Toen ik vier jaar geleden met deze club in contact kwam, raakte ik door hen zo bevlogen dat ik lid werd. Sinds mijn pensioen werk ik als een van de vele vrijwilligers aan de bouw en inrichting van het multifunctionele bezoekerscentrum, dat op 1 januari klaar moet zijn. “

„Het is het laatste project van mijn architectenbureau, waarmee Alphen - zoals wel vaker het geval is - een beetje voorop loopt. Het dak heeft een vleugelvorm en wordt voorzien van een strook zonnepanelen en een sedum/grasdak. In het Duitsland is het in sommige steden verplicht daken te voorzien van natuurlijke begroeiing, omdat deze 50 tot 90 procent van het hemelwater opneemt. Hierdoor hoeft er minder water te worden afgevoerd. Mogelijk wordt hier in de toekomst nog een symposium over georganiseerd. Verder krijgt het bezoekerscentrum geen gasaansluiting, maar werkt de vloerverwarming via een systeem van warmte/koudeopslag. En er wordt volop gebruik gemaakt van passieve lichtinval.”

„Ik vind het project ook leuk in die zin dat ik er, als vrijwilliger, zoveel tijd aan kan besteden als ik zelf wil. Toen ik nog personeel had, sponsorde ik het bezoekerscentrum financieel. Nu sponsor ik het in natura, door er belan-

geloos tijd in te steken. Op die manier wil ik aan het einde van mijn carrière iets meegeven aan de bevolking.”

Voor meer informatie over dit project zie binnenkort www.bc-deveenweiden.nl.

OVER TOEKOMSTPLANNEN

Wat kunnen we nog van Pieter Verkade verwachten?

Ik blijf architect, geef adviezen op het gebied van de ruimtelijke ordening en maak plannen voor het restaureren van oude boerderijen. Verder wil ik me nuttig blijven maken voor Stichting tot Behoud van Alphen's Erfgoed, Rijnkade 11, het comité Open Monumentendag en de Historische Vereniging Alphen aan den Rijn. Bovendien hoop ik nog veel te reizen en daar mooie natuurfoto's van te maken.

En voor de korte termijn: vanaf zaterdag tot en met 3 januari 2009 is er in de Vergulde Wagen” aan de Van Boetzelaerstraat 48 een expositie ingericht over mijn werkzame leven, genaamd: Pieter Verkade architect, een halve eeuw bouwen en vormgeven.”

Naam: Pieter Verkade
Geboortedatum: 8 maart 1943
Geboorteplaats: Alphen aan den Rijn
Beroep: gepensioneerd architect, nu adviseur ruimtelijke ordening en restauraties
Relatie: getrouwd met Jeanne Alebrechts (62)
Kinderen: een zoon, een dochter, 1 kleinzoon, 2 kleindochters
Hobby's: tennissen, natuurfotografie, beeldhouwen, culturele reizen maken